

ברכות – פרק ט' משנה ג'

בנה בית חדש – אדם שבנה בית חדש [אפילו יש לו כבר בית אחד]
וקנה כלים חדשים – או שקנה כלים חדשים [אפילו יש לו כבר כלים כאלו]
ואמר – הוא מברך
ברוך שהחיינו – ברוך שהחיינו וקיימנו והגענו לזמן הזה [וכל זה רק אם שמח בהם,
ואם אינו שמח בהם אינו מברך]
מברך על הרעה – אדם מברך על דבר רע שקרה לו [ברכת דיין האמת]
מעין הטובה – אפילו שיוצא מזה בסוף דבר טוב [למשל: אם נהרסה שדהו משיטפון מי
גשמים הרי זה רע, אמנם יצא מכך טוב שבשנים הבאות תהיה שדהו טובה ודשנה]
ועל הטובה – ואדם מברך על דבר טוב שקרה לו [ברכת הטוב והמטיב]
מעין הרעה – אפילו שבסוף יצא מזה דבר רע [כגון: מצא מציאה וכשיודע הדבר
למלכות יענש קשות על שלא מסרה בעצמו מ"מ עכשיו טובה היא לו והיות ועכשיו
שמח וטוב לו מזה אין מברכים על העתיד כי עתידות אפשר שיהיו ואפשר שלא יהיו]
הצועק לשעבר – אדם שמתפלל על דברים שקרו
הרי זו – הרי התפילה הזו
תפלת שוא – תפילה שלא מועילה
כיצד – באיזה מקרה זה יכול להיות מדובר [שתפילתו תפילת שוא]
היתה אשתו מעוברת – אם אשתו היתה מעוברת
ואמר – והוא התפלל
יהי רצון – שיעלה הרצון [הלוואי]
שתלד אשתי זכר – שאשתי תלד בן זכר
הרי זו – התפילה הזו
תפלת שוא – היא תפילה שלא מועילה [כי מה שהווה הווה]
היה בא בדרך – אדם שהלך בדרך
ושמע קול צווחה בעיר – ושמע צווחה של אנשים שקרה להם צרה
ואמר – והוא התפלל
יהי רצון – שיעלה הרצון [הלוואי]
שלא יהיו אלו – שצועקים אלו לא יהיו
בני ביתי – מבני הבית שלי
הרי זו – התפילה הזו
תפלת שוא – היא תפילה שלא מועילה [כי הצרה כבר באה ומה יעזור עכשיו אם
יתפלל שלא תבוא]

ברכות – פרק ט' משנה ד'

הקדמה: לעולם יצעק אדם ויבקש רחמים על העתיד לבא ויתן הודאה על מה שעבר.

הנכנס לכרך – אדם שנכנס לעיר גדולה [ששם מצויים מושלים רעים]

מתפלל – הוא צריך להתפלל

שתיים – שתי תפילות [לפי תנא קמא]

אחת בכניסתו – תפילה אחת כשנכנס לעיר [יהי רצון מלפניך ה' אלוקי שתכניסני לכרך

זה לשלום]

ואחת ביציאתו – ותפילה אחת כאשר יוצא מן העיר [לפי פירוש אחד שיבקש מה'

שיוציאו בשלום, ולפי פירוש שני שיודה לה' שהוציאו בשלום]

בן עזאי אומר – בן עזאי חולק וסובר

ארבע – הנכנס לעיר מתפלל ארבע תפילות

שתיים בכניסתו – שתי תפילות בכניסתו [לפני שנכנס אומר יהי רצון שתכניסני לכרך

זה לשלום, ומשנכנס אומר מודה אני לפניך ה' אלוקי שהכנסתני לכרך זה לשלום]

ושתיים ביציאתו – ושתי תפילות ביציאתו [לפני שיוצא אומר יהי רצון שתוציאני מכרך

זה לשלום, וכשיוצא אומר מודה אני לפניך שהוצאתני מכרך זה לשלום]

ונותן הודאה לשעבר – ומודה לה' על מה שהיה [בן עזאי סובר שתמיד מודים על מה

שהיה]

וצועק לעתיד לבוא – ומבקש מה' על מה שיהיה [בן עזאי סובר שתמיד מבקשים על

מה שיהיה]